

OLDENZAAL

SCHETSONTWERP SINGELPARK

17/12/2019

COLOFON

Titel document:	Oldenaal Singelpark Schetsontwerp
Datum:	17 december 2019
Auteur :	OKRA landschapsarchitecten
Opdrachtgever :	Gemeente Oldenzaal
Documentnaam:	19-035_Oldenzaal_schetsontwerp_191216_FINAL
Status:	definitief

Voor het samenstellen van dit document heeft OKRA getracht alle auteurs, fotografen en andere rechthebbenden te benaderen. Mocht iemand in dit document een illustratie aantreffen, waarop hij of zij rechten kan doen gelden of een niet correcte bronvermelding aantreffen, gelieve zich dan te melden.

Alle rechten zijn voorbehouden, zowel voor het gehele werk als delen ervan. Niets uit dit document mag in enige vorm of op enige wijze worden veeelvoudigd, openbaar gemaakt of opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, fotocopie en digitale vermenigvuldiging in begrepen. Voor iedere vorm van gebruik is schriftelijke toestemming van OKRA vereist.

OLDENZAAL

SCHETSONTWERP SINGELPARK

INHOUD

OPDRACHT	4
HET SINGELPARK VAN OLDENZAAL	8
GESCHIEDENIS	10
KLIMAATADAPTATIE	12
CONTEXT	14
SCHETSONTWERP	20
ZES UITGANGSPUNTEN	22
MASTERPLAN	24
EEN GROEN-BLAUW PARK	26
HET SINGELPARK DETAIL	28
SINGELPARK & DE AUTO	32
WATERBERGING	36
PROGRAMMA	40
DE STADSPOORTEN	46
DE DRIE POORTEN	48
STEENPOORT	50
BISSCHOPSPOORT	56
DEURNINGERPOORT	60
BRONNENLIJST	64

The image features a solid blue background. On the left side, there is a complex, abstract graphic composed of numerous thin, white, overlapping lines. These lines form a shape that resembles a stylized, elongated figure or a series of interconnected paths, with some lines curving and others more straight, creating a sense of movement and depth. The lines are most concentrated in the upper-left and lower-right areas, with some crossing each other.

OPDRACHT

OPDRACHT

BESCHRIJVING VAN DE OPGAVE

Afb. 1. luchtfoto 1970 - De muur is gesloopt, de wallen gedempt, maar de locatie van de voormalige stadsgracht is nog zichtbaar.

Gemeente Oldenzaal heeft OKRA landschapsarchitecten gevraagd een schetsontwerp te maken voor het nieuw aan te leggen Singelpark rond het centrum van Oldenzaal.

De opdracht omvat het maken van een schetsontwerp voor de parkzone, vertrekpunt voor het schetsontwerp is de visie Singelpark van 't Oversticht uit 2014. In deze visie zijn verbeteringen voorgesteld voor de zichtbaarheid van de historische stadsmuur en -wallen.

Ideeën voor een Singelpark gaan al verder terug. In het Masterplan Binnenstad van 2009 wordt het Singelpark al genoemd als kans om een aantrekkelijk groen park te maken, met nadruk op de beleving van de historie.

Wat dit schetsontwerp toevoegt aan deze twee voorgaande documenten is een overkoepelende klimaatadaptieve visie. Want wat als we al het regenwater uit de binnenstad kunnen bufferen op de plek van de oude stadsgracht? We kunnen zo niet alleen rechtdoen aan de historische betekenis van de stadsomwalling, maar ook de kansen die er liggen voor het opvangen van regenwater, het vergroten van de biodiversiteit en hittestress tegengaan door groen weer als kwaliteit in te zetten.

Het Singelpark krijgt op deze manier een hedendaagse betekenis, die ook educatieve waarde heeft door het zichtbaar maken van oplossingen voor klimaatadaptatie.

ÉÉN GROEN SINGELPARK

Wanneer het voltooid is zal het Singelpark een bruisend stadspark zijn, met ruimte voor jong en oud, voor spelen en voor verblijf, zonder dat het een vol geprogrammeerd park wordt. De zichtbare waterberging heeft een educatieve functie voor maar is ook gewoon mooi om te zien en kan worden gebruikt om in te spelen. Bestaande woningen die grenzen aan het Singelpark behouden hun bereikbaarheid maar staan voortaan met hun voeten in het groen.

De meerwaarde van groen voor de stad is groot. De binnenstad is momenteel erg stenig. Openbare ruimte levert een belangrijke bijdrage aan de beleving van de leefomgeving. Om aantrekkelijk te worden of te blijven voor bezoekers en bewoners van de stad is een goed functionerende en aansprekende buitenruimte van steeds groter maatschappelijk en economisch belang. De 'zachte' waarden zijn bepalend voor de kwaliteit van de ontwikkeling.

Trends op het gebied van mobiliteit laten zien dat de auto steeds minder belangrijk en prominent aanwezig in ons stadsbeeld zal zijn. Deze nieuwe inzichten worden meegenomen bij de inrichting van het park. De beperkte beschikbare ruimte wordt gereserveerd voor verblijf en waterberging. Parkeren wordt uit het park geweerd en geen doorgaand verkeer betekent dat kinderen veilig kunnen spelen, terwijl ouders ze vanaf de prettige verblijfsplekken in het park in de gaten kunnen houden, of vanuit hun huis grenzend aan het park.

DE DRIE STADSPOORTEN

De drie voormalige stadspoorten krijgen speciale aandacht in het schetsontwerp. Voor deze entrees naar de binnenstad wordt een ontwerp gemaakt welke recht doet aan de belangrijke historische betekenis van deze plekken. In het ontwerp wordt de nadruk gelegd op de overgang van binnen naar buiten en gespeeld met de zichten op de Plehelskerk welke van oorsprong nooit directe zichtlijnen waren vanuit veiligheidsoogpunt. Elk van de drie poorten heeft een eigen karakter en verwijst naar een ander deel in de geschiedenis van de stad;

- het textielverleden bij de Molkenboer
- religie & carnaval bij de Bisschopspoort
- de versterkte stad bij de Deurningerpoort

GEFASEERDE UITVOERING

Het Singelpark zal niet als geheel worden aangelegd. Het ontwerp werkt als een kader voor toekomstige ontwikkelingen. Wanneer het tijd is om de buitenruimte in een deel van het Singelpark aan te pakken kan aan de hand van dit ontwerp een stap worden gemaakt naar een voorontwerp en definitief ontwerp voor de locatie. Op deze manier wordt het Singelpark een eenheid, zonder dat het als geheel moet worden aangelegd.

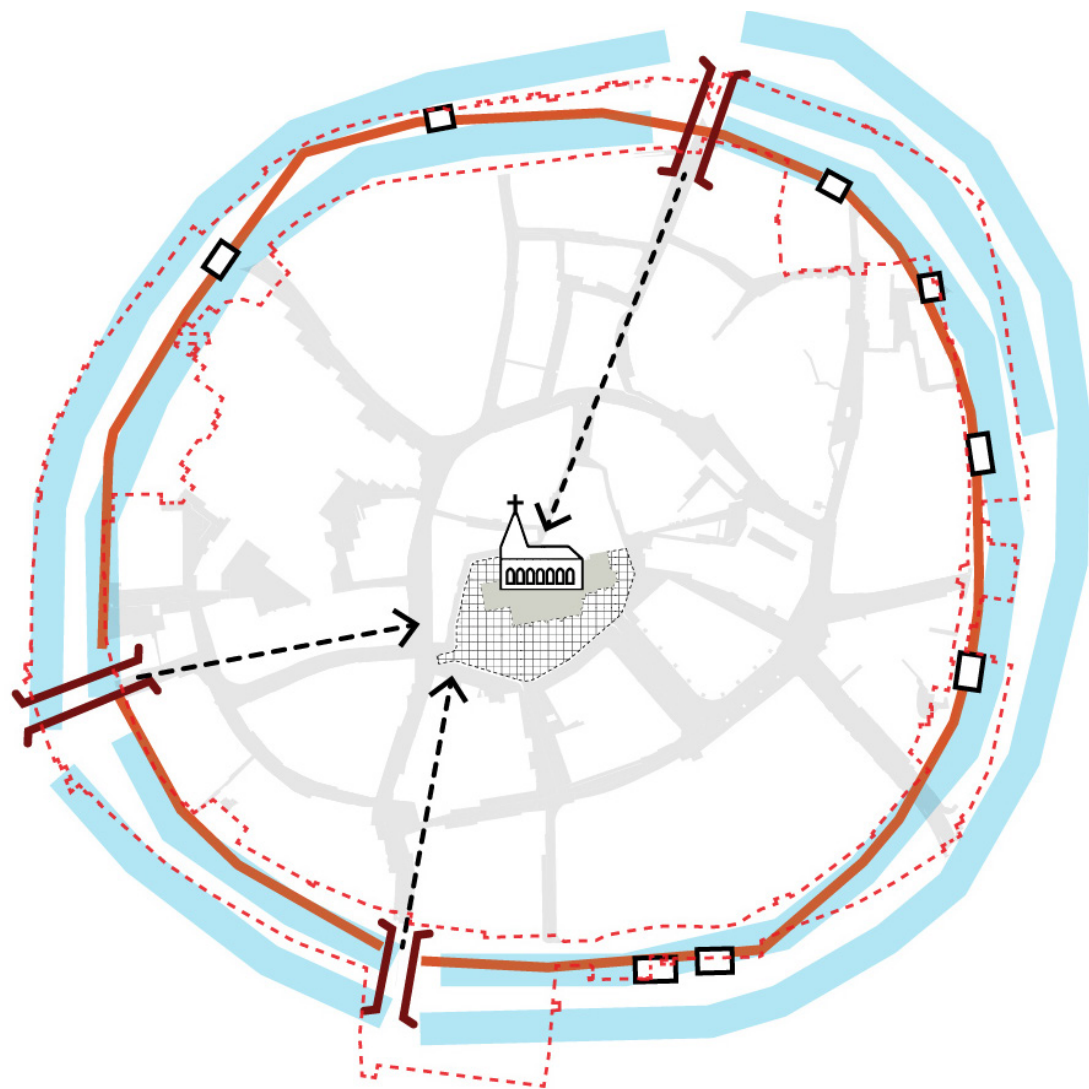
Met het nieuwe Singelpark krijgt het aanzicht van Oldenzaal een facelift, een groene ring welke de overgang naar het historische centrum benadrukt en welke een aangenaam verblijfsklimaat biedt in aanvulling op de vele pleinen in de binnenstad.

The background is a solid, medium-blue color. On the left side, there is a complex, abstract graphic composed of numerous thin, white, overlapping lines. These lines form a shape that resembles a stylized, multi-layered letter 'L' or a calligraphic flourish. The lines are dense and create a sense of depth and movement, starting from the top left and extending towards the bottom right. The overall composition is clean and modern.

HET SINGELPARK
VAN OLDENZAAL

GESCHIEDENIS

HET VOORMALIGE VERDEDIGINGSSTELSEL VAN OLDENZAAL

De Middeleeuwse dubbele wallenstructuur met de rode lijn van de voormalige stadsmuur, drie poorten en verdedigingstorens.

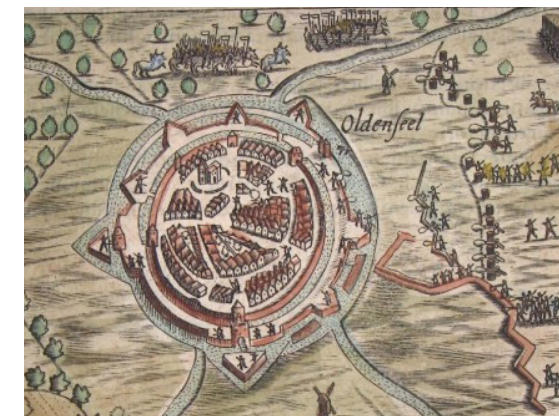
Verder van belang is de strategische positie van de Plechelmus, welke door de toren wel te zien was vanaf de poorten, maar nooit rechtstreeks vanuit de poorten aan te vallen was. In rode stippel de globale huidige beschikbare ruimte voor het Singelpark.

In de huidige vorm van Oldenzaal is nog steeds het middeleeuwse verdedigingsstelsel herkenbaar. De huidige grootte van de binnenstad, met begrenzing op de lijn van het Singelpark, stamt uit de 14e eeuw. Rondom de binnenstad lag een muur met drie poorten en een aantal verdedigingstorens. Op de locatie van het geplande Singelpark lagen een dubbele wallenstructuur met watervoerende grachten. Verder naar buiten toe waren er zelfs bastions te vinden. De buitengracht is gedempt in de 17e eeuw. Ook de bastions en poorten zijn toen afgebroken. Door de tijd heen zijn langzaam ook (delen van) de binnengracht gedempt en de stadsmuur afgebroken. Redelijk recent, in de 20e eeuw, zijn de laatste delen van de binnengracht gedempt en de laatste stukken muur gesloopt.

In de studie van het Oversticht uit 2014 is een uitgebreide historische analyse gedaan. Hierin zijn drie belangrijke belevingswaarden benoemd van het Singelpark: de continue doorlopende lijn van het park ('omarming' van de binnenstad); de overgang van binnen & buiten in relatie tot de poorten en voormalige stadsmuren; en de maatschappelijke meerwaarde van 'de vesting', concreet gezegd het ruimte bieden aan bewoners om zelf activiteiten, ontmoetingen e.d. in het park te organiseren. Drie lijnen zijn benoemd als ontwerpprincipes, om de historische betekenis van de verdedigingswerken te benadrukken, namelijk:

- een continue rode lijn van de voormalige muur
- een blauwe lijn van grachten/wallen aan de buitenkant van deze muur
- een groen doorlopend bladerdak van de bomen.

Met dit schetsontwerp voor het Singelpark wordt invulling gegeven aan deze ontwerpprincipes. Ook worden niet-middeleeuwse delen uit de geschiedenis van de stad belicht, zoals het industriële verleden en de rijke carnavals/verenigingsleven die al van oudsher aanwezig is.

Afb. 2. Van Deventer, 1572

KLIMAATADAPTATIE

KLAAR VOOR DE TOEKOMST MET HET SINGELPARK

Afb. 3. Voorbeelden van wadi's met een combinatie van waterberging en spelen

Afb. 4. Een combinatie van gemaaid gras met hoger gelaten bloemrijk gras vormen samen met inheemse bomen en struiken een ecosysteem waar plagen minder kans krijgen

HEVIGE REGENBUIEN EN HITTESTRESS

Ons klimaat verandert. In de toekomst dienen we rekening te houden met langere periodes van hitte en droogte, en hevige regenbuien. Oldenzaal is met het Singelpark voorbereid op deze toekomst en dient hiermee als voorbeeldfunctie voor haar bewoners op het gebied van waterbewustzijn. Door rondom de verharde binnenstad het regenwater zichtbaar af te koppelen en vast te houden in de wadi's voorkomen we overstromingen bij storm, maar ook hebben we water beschikbaar en houdt het groen zichzelf in stand. De royale wadi's gecombineerd met bomen, zorgen voor schaduw en evapotranspiratie voor het beperken van hittestress in de stedelijke omgeving.

De wadi's worden gekoppeld aan de doorlopende lijn van de voormalige stadsmuur en hebben een gelijk profiel door het hele park. Aan de stadkant is er een harde rand en aan de parkkant een flauw talud. De bodem van de wadi's zijn, waar de beschikbare ruimte dat toelaat, vlak. Hierdoor kunnen de wadi's in droge periodes ook worden gebruikt om te spelen met de speelaanleidingen, of gewoon om een balletje te trappen.

Rond de voormalige stadspoorten worden de wadi's verbreed en verdiept om zo meer water te kunnen bergen en ook nadruk te leggen op de bijzondere locatie van de poorten. De overgang van binnen naar buiten de stad wordt zo nog duidelijker.

Bij de Steenpoort, op de voormalige locatie van de Molkenboer textiel fabriek, wordt opnieuw permanent water voorgesteld.

BIODIVERSITEIT

De vegetatie in de wadi's bestaat uit bloemrijke graslanden, geschikt voor natte bodems, welke een natuurlijk aanzicht hebben. Ook worden de bestaande bomen zoveel mogelijk behouden en aangevuld met streekeigen, inheemse bomen. Deze combinatie zorgt voor een grote hoeveelheid insecten en kleine zoogdieren, welke samen het ecosysteem in stand houden en belangrijk zijn voor het voorkomen van plagen zoals de eikenprocessierups. In de taluds van de wadi's wordt hier en daar ook een vochtminnende boom aangeplant.

Door de variatie aan bloemen, kruiden, en grassoorten in de grasmix, samen met een spaarzaam maaieregime, ontstaat een biotoop voor verschillende soorten vlinders, bijen, libellen, kleine reptielen en vogels.

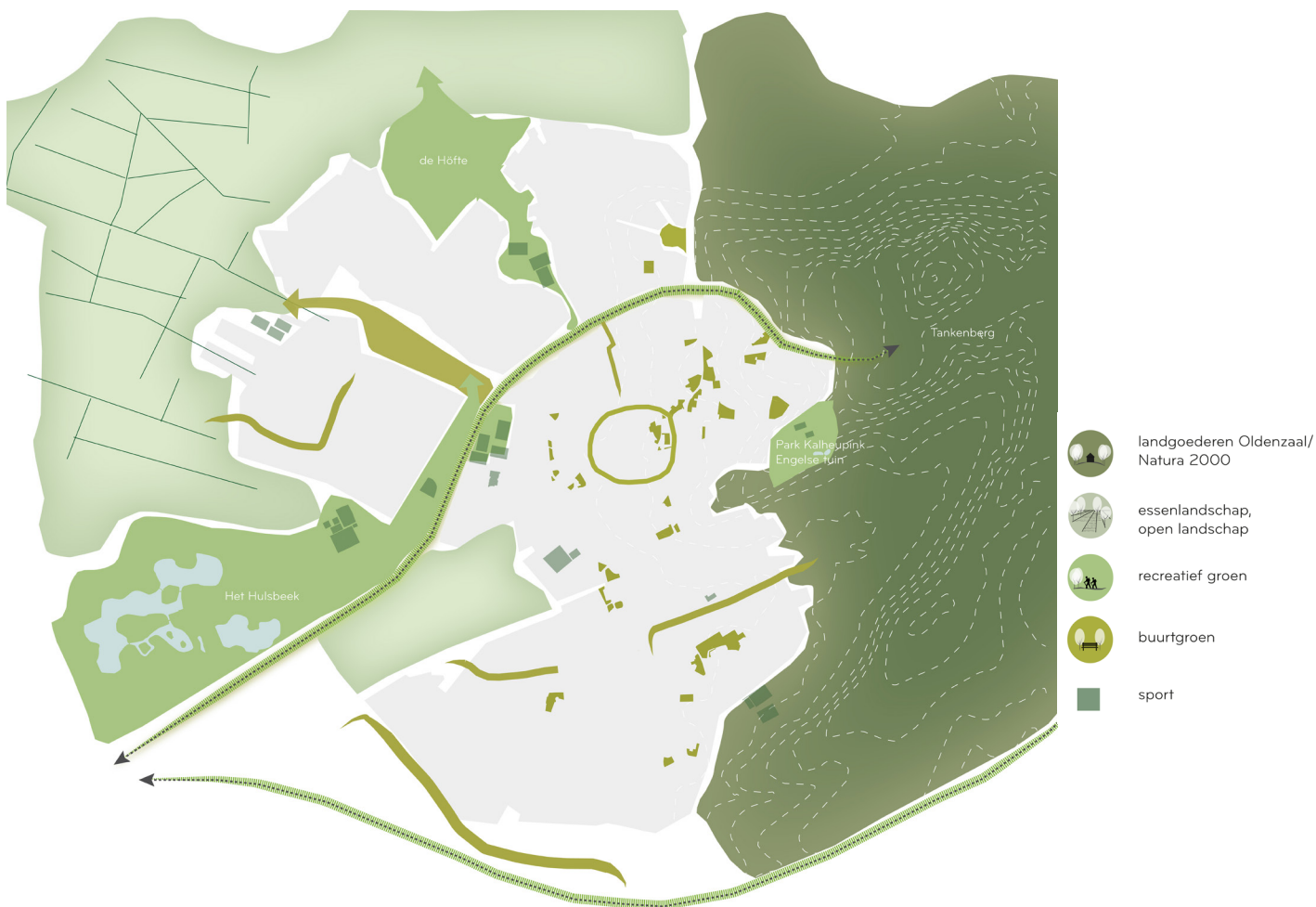

bestaande
situatie

wat is de
nieuwe balans?

CONTEXT

LIGGING IN HET GROEN

LIGGING IN HET GROEN

Oldenzaal ligt op de helling van de Tankenberg en daarmee op de overgang van een kleinschalige essen- en bossenlandschap bovenop de heuvel en een meer open landbouwgebied. In de binnenstad van Oldenzaal is weinig groen te vinden, wat ook passend is bij de ontstaansgeschiedenis van de stad. Sportvelden en recreatiegebieden zijn met name aan de westkant van Oldenzaal te vinden, met als brandpunt Het Hulsbeek. Met het toevoegen van het Singelpark wordt er waardevol groen toegevoegd op het gebied van buurtgroen, waar momenteel weinig plekken van in de binnenstad zijn.

Daarnaast biedt het Singelpark ook kans aan te sluiten op de momenteel in ontwikkeling zijnde Stadstuinen, wat ook historisch groen betreft.

CONTEXT

WATERSYSTEEM

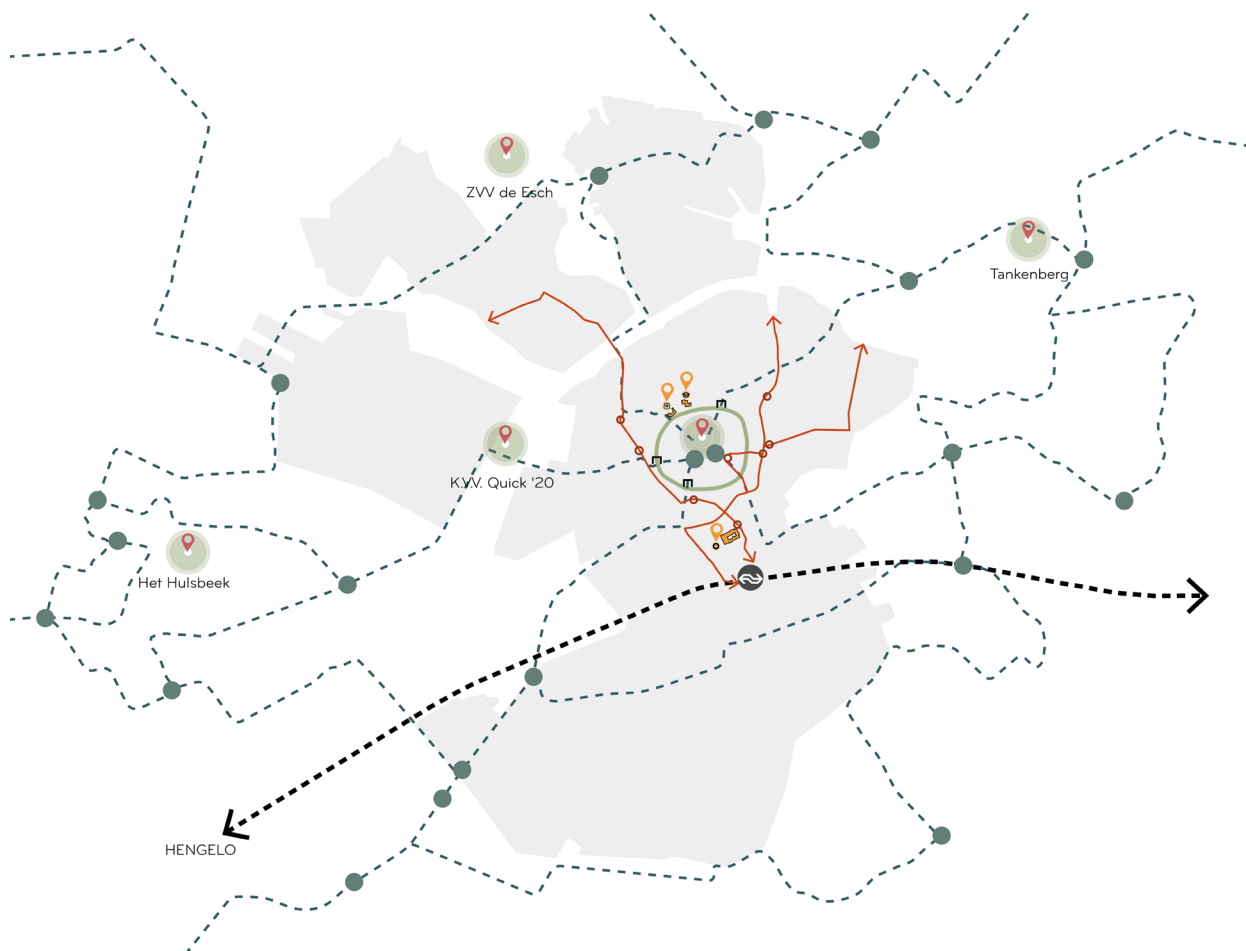

WATERSYSTEEM

De ligging op de helling had ook consequenties voor het watersysteem van de stad. De grachten van de verdedigingswerken werden gevoed door verschillende beken welke van de berg afkwamen. Het Singelpark brengt de wallenstructuur weer zichtbaar terug, en biedt daarnaast ook ruimte voor zichtbaar water, wat sinds de demping van de grachten niet meer onderdeel is geweest van de beleving van de buitenruimte.

CONTEXT

VERBINDINGEN EN ACTIEVE MOBILITEIT

ACTIEVE MOBILITEIT

Een aangename buitenruimte zorgt voor grotere aantrekkelijkheid van het vertonen van gezond gedrag. De auto laten staan om een keer met de fiets naar de supermarkt te gaan of een wandelingetje maken wordt leuker wanneer de buitenruimte daartoe is ingericht en men zich aangenaam en efficiënt kan verplaatsen. Het is dus van belang wandelverbindingen met bushaltes zo optimaal mogelijk te maken en aan te sluiten op fietsroutes op grotere schaal. Zo worden bestemmingen in de regio zoals het centrum van Enschede, de Tankenberg, het Hulsbeek en de sportvelden opeens een stuk bereikbaar! Op iets kleinere schaal zijn ook meer lokale bestemmingen zoals het station en ziekenhuis belangrijk om goed met de binnenstad te verbinden zodat men op aangename manier zich kan verplaatsen.

The image features a solid blue background with a complex, abstract white line drawing on the left side. The drawing consists of numerous overlapping, flowing lines that create a sense of movement and depth, resembling a stylized, multi-layered figure or a series of overlapping paths. The lines are thin and white, contrasting sharply with the blue background.

SCHETSONTWERP

ZES UITGANGSPUNTEN

VAN VERHARDING NAAR GROEN BLAUW

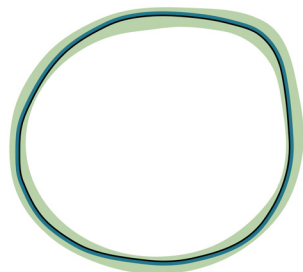
De uitgangspunten voor het parkontwerp zijn mede tot stand gekomen in de meedenksessie over het Singelpark met de inwoners van Oldenzaal. Deze uitgangspunten vormen de basis voor het ontwerp en een toetsingskader voor de uitwerkingen van toekomstige ontwerpen binnen het park.

1. één groen en herkenbaar Singelpark

De waterberging staat centraal in het park en benadrukt het klimaat adaptieve karakter van het park.

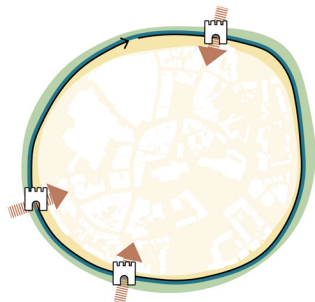
De doorlopende wadi rondom zorgt voor een aangenaam aanzicht van het park in een variërende omgeving.

Het park is zo groen mogelijk. De materialisatie in het park zorgt voor eenheid.

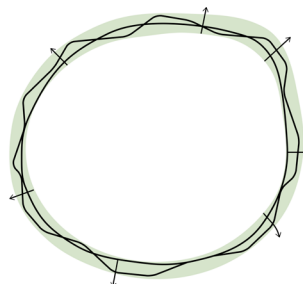
2. van buiten naar binnen

Het singelpark maakt de grens tussen binnen- en buiten de stad duidelijk. De locatie van voormalige stadsmuur en wallen wordt conceptmatig verbeeld ter ondersteuning hiervan. De oversteek wordt extra nadruk gegeven ter plekke van de drie historische stadspoorten.

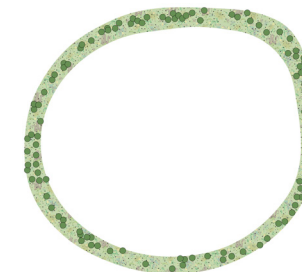
3. spannende route

De vorm van het park leent zich uitstekend voor het maken van diverse rondjes. Door de routes te laten slingeren door het park wordt de beleving van de verschillende delen park spannender omdat je blik telkens op iets anders wordt gericht. Bestaande routes worden met elkaar verknoot.

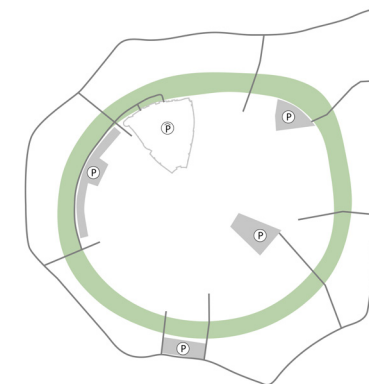
4. een natuurlijk park

De basis van het park is een natuurlijke bloemen- en grasmix, geschikt voor zowel droge als natte situaties. Dit is van belang voor het vergroten van de biodiversiteit. Bestaande bomen worden zoveel mogelijk behouden en aangevuld met diverse inheemse soorten wat ook bijdraagt aan de biodiversiteit. De gebruikte speelelementen hebben een natuurlijk karakter.

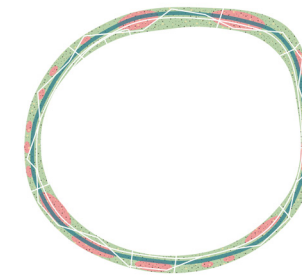
5. parkeren uit het park

Er wordt ingezet op parkeren in clusters aan de rand van de stad, die te bereiken zijn met een aantal inprikkers via de parkeerring. Hiernaast wordt de inrichting rond de parkeergarage van de Driehoek geoptimaliseerd waardoor deze overzichtelijk, veilig en dus goed bruikbaar wordt. Het wordt onmogelijk van de ene parkeercluster naar de andere te rijden waardoor ook het aantal verkeersbewegingen in het Singelpark en de rest van de binnenstad vermindert.

6. ruimte voor gebruik

De beperkte ruimte in het park wordt optimaal gebruikt door dubbelgebruik; bijvoorbeeld wadi's functioneren ook als speelplekken. Daarnaast wordt de aanwezige ruimte niet ingericht met een vast programma maar wordt juist ruimte gelaten voor diverse initiatieven op het gebied van sport, spel en ontmoeting waardoor het zo flexibel mogelijk is.

MASTERPLAN

EEN KLIMAATADAPTIEF SINGELPARK

Het Singelpark vormt de overgang van buiten- naar binnen de stad. De rondom doorlopende muurelement met aan de buitenkant van deze lijn doorlopende wadi's benadrukken deze overgang en verbeelden de historische betekenis van deze structuren.

De bloemrijke bermen en wadi's zorgen samen met de diversiteit aan beplanting voor een vergroting van de biodiversiteit en geven aandacht aan het belang van regenwateropvang. De wadi's worden dubbel gebruikt om in te spelen en sporten.

De locatie van de oude stadstorens op de muur zijn verbeeld door moderne 'bastions' aan de buitenkant van het muurelement te positioneren, waar het muurelement wordt verhoogd tot zitelement.

Op de locatie van de drie stadspoorten is er een verbijzondering in gebruik van de openbare ruimte, passend bij de locatie, en zijn er 3D cortenstalen elementen met bijzondere verlichting die herinneren aan de oude poorten op een moderne manier.

LEGENDA

GROENBLAUW

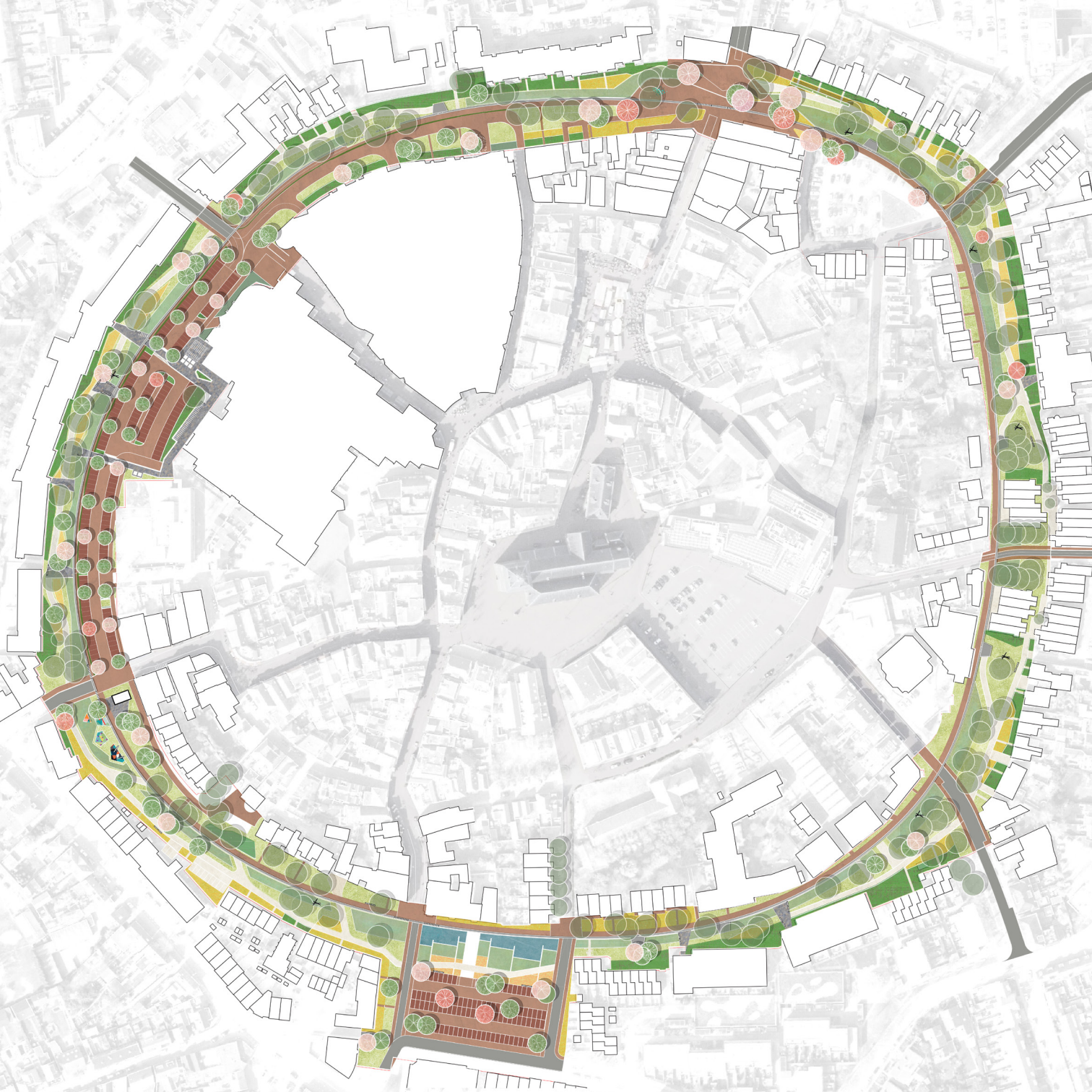
- wadi
- permanent water
- bestaande bomen
- nieuwe bomen
- onderlaag:
wilde bloemenmix
geschikt voor droge- en
natte omstandigheden
- sierbeplanting
- heesterbeplanting

VERHARDING

- muurelement met walpad
- poortelementen
- voetpad, asfalt met
afstrooilaag zandkleur
- pleinverharding,
natuursteen
- pleinverharding,
gebakken klinkers
- verblijfsplek voormalige
torens
- rijweg,
gebakken klinkers
- rijweg, asfalt

PROGRAMMA

- speeltuin
- speel/sportaanleidingen
- beleefbaar maken
muurrestanten

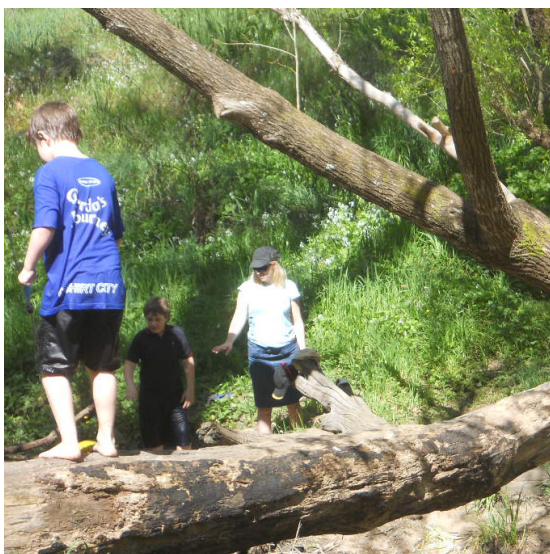

Afb. 5. paden slingeren door het park

Afb. 7. groen heeft natuurlijke uitstraling, gemaaid ter plekke van wadi en ruimtes om te spelen

Afb. 6. speel- en sport aanleidingen van natuurlijke materialen

Afb. 8. kleurrijke beplanting begeleiden paden en vormen buffer tussen woningen en park

EEN GROEN- BLAUW PARK

SFEER EN MATERIALISATIE

Het groen in het Singelpark heeft een natuurlijke uitstraling. De basis bestaat uit een bloemenmix, welke ook in de wadi's doorloopt. Door een spaarzaam maaieregime krijgen de diverse grassoorten en een- en tweejarigen in deze mix de kans om te bloeien en hun zaden te verspreiden. Speelelementen hebben een natuurlijke uitstraling. De bomen zijn inheems en divers, en worden aangevuld met kleurrijke heesters en sierbeplanting welke voor een aantrekkelijk beeld gedurende de seizoenen zorgt en de biodiversiteit verder vergroot.

Aan de binnenzijde van de muurlijn sluiten de verhardingen aan bij de aanwezige gebakken klinkers van de binnenstad.

Aan de buitenzijde van de muurlijn worden de parkpaden uitgevoerd in onderhoudsvriendelijk asfalt met een afstrooilaag met een warme zandkleur.

Afb. 9. doorlopende markering muur rondom d.m.v natuurstenen element met naamsvermelding

Afb. 11. lage lichtmastjes langs parkpaden, RAL5004

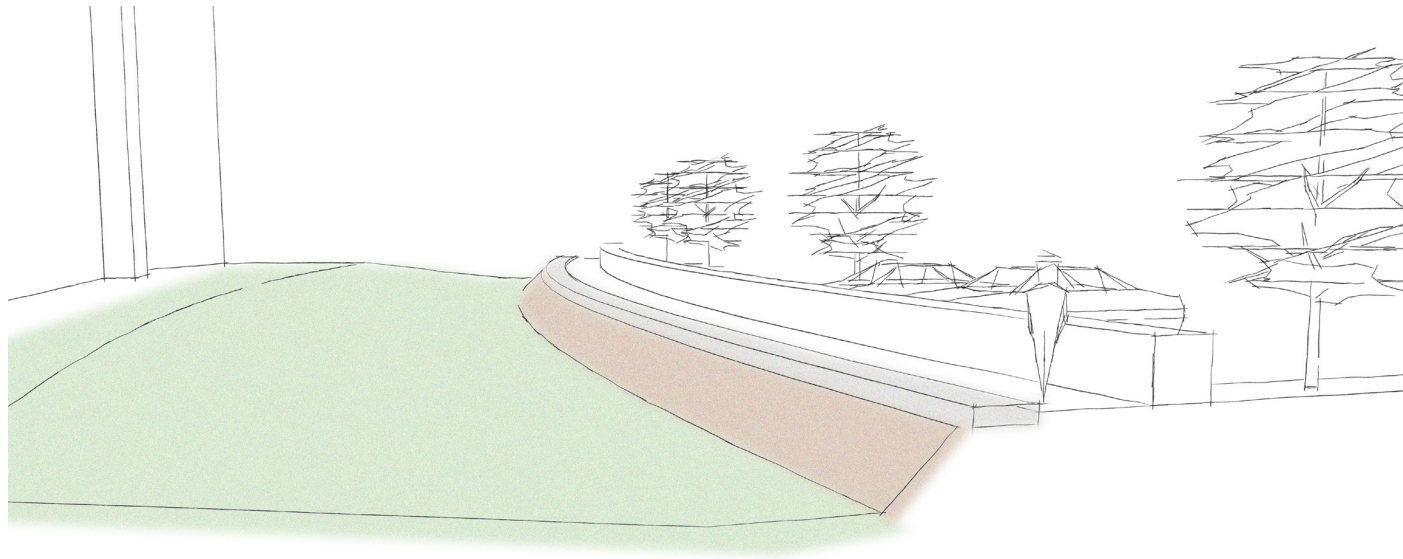
Afb. 13. paden in singelpark: asfalt met strooilaag warme zandkleur

Afb. 10. Gebakken klinkers in twee mixen, aansluitend bij binnenstad (Plechelmus mix voor pleinen & rijbaan Aansluitend bij straten binnenstad voor walpad, muur wadi & parkeervakken)

Afb. 12. Verblifszones Natuursteen in wildverband, warm geel/bruin

schematische weergave van de wadi, met gemetselde kromme muur en natuurstenen element / deksloof

Afb. 14. doorlopende markering muur rondom

Afb. 15. lichtstrip in natuurstenen element aan singelkant

Afb. 16. verhoging element tot zitrand bij torenlocaties

HET SINGELPARK DETAIL

MUURELEMENT MET WADI

MUUR EN WALLEN

De markering van het voormalige verdedigingsstelsel van Oldenzaal gebeurt door een doorlopend natuurstenen element welke de rondlopende wadi markeert. Waar de wadi wordt onderbroken loopt het element vlak met het maaiveld. Ter plekke van de torenlocaties wordt het muurelement verhoogd tot een zitelement.

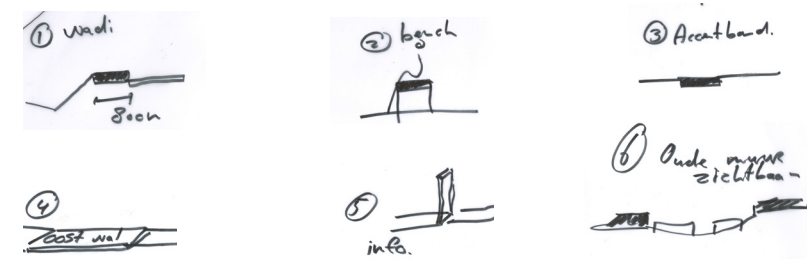
Op de locatie van de nog aanwezige resten muur, aan de noordkant, wordt het element onderbroken om extra nadruk te geven aan deze plek.

Op verschillende plekken en bij de poorten wordt de naam van de wal in het element gegraveerd. Bij bijzondere, historische locaties kan een informatiebord in het element worden geïntegreerd.

De wadi bestaat aan de binnenstad-kant uit een gemetselde bakstenen muur van ca. 1m hoog. Aan de parkkant loopt een flauw grastalud naar het diepste punt. De bodem van de wadi is altijd vlak, om ook gebruik te kunnen maken van deze ruimte om te spelen, sporten etc.

De bakstenen muur loopt licht schuin om de ronding van het Singelpark en de wallenstructuur extra zichtbaar te maken.

Rondom is er een lichtstrip in het natuurstenen element aanwezig. Bij de poorten verandert deze lichtstrip in spotjes welke de 3d verbeelding van de poorten aanlicht van onderen.

verschillende verschijningsvormen muurelement

- ➔ hoofd-auto ontsluiting
- ➔ bestemmingsverkeer
- ▨ parkeerclusters

SINGELPARK & DE AUTO

TOEGANG TOT PARKEERCLUSTERS EN PRIVÉKAVELS

Momenteel bestaat 76 % van de ruimte van het toekomstige Singelpark uit verharding gebruikt voor infrastructuur en parkeren.

Allereerst wordt de inrichting rond de parkeergarage van de Driehoek geoptimaliseerd waardoor deze overzichtelijk, veilig en dus goed bruikbaar wordt. Hierdoor ontstaat ruimte om in de toekomst anders om te gaan met parkeren in de Singelparkzone.

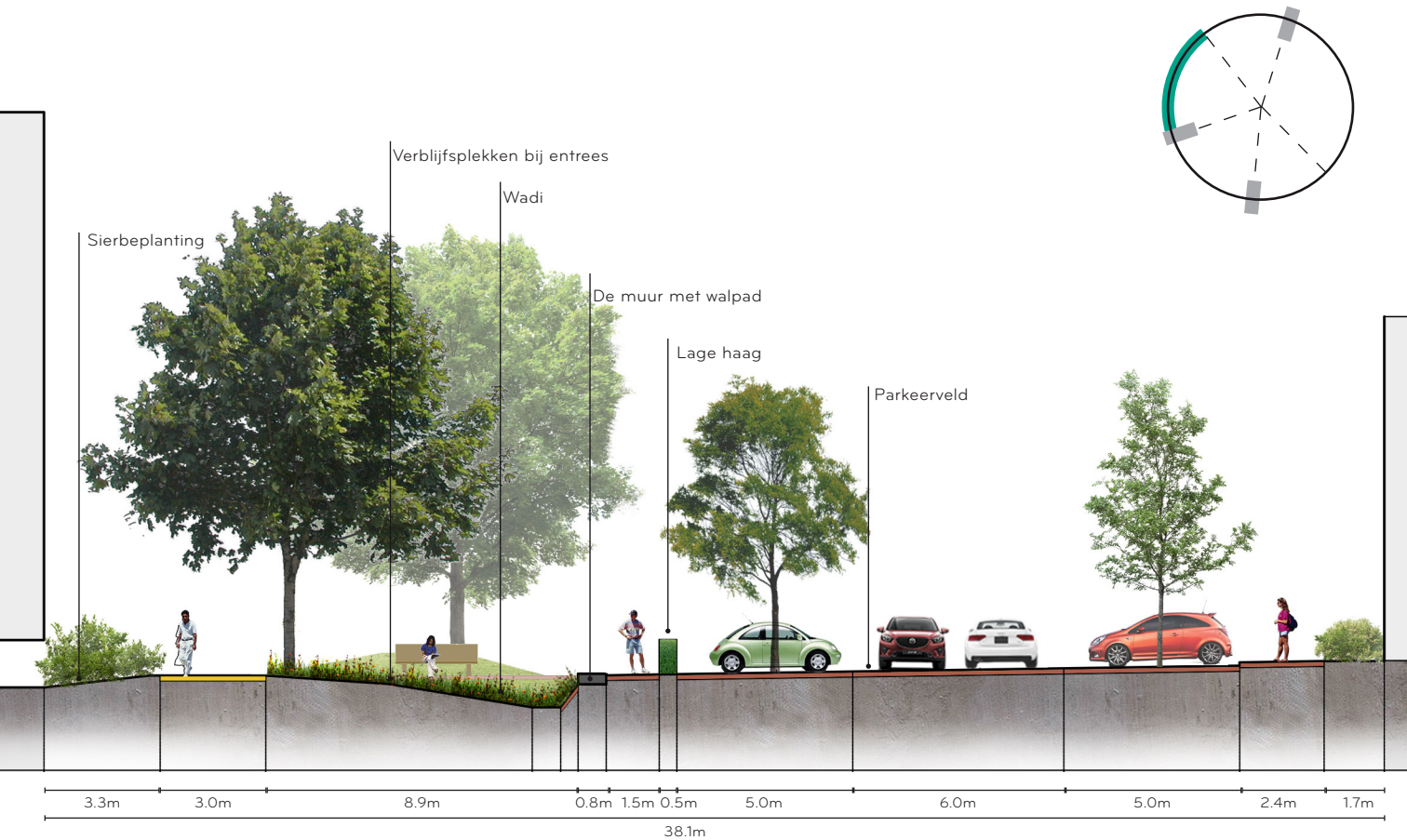
In de toekomstige situatie wordt ingezet op parkeren in een aantal clusters aan de rand van de stad, die te bereiken zijn met inprikkers via de parkeerring. Hierdoor is het niet meer mogelijk van de ene naar de andere cluster te rijden via het park. Hierdoor vermindert niet alleen de hoeveelheid verharding, maar ook het aantal verkeersbewegingen in het Singelpark en de rest van de binnenstad.

Huidige parkeerplaatsen van bewoners op eigen kavel blijven bereikbaar via bestemmingsverkeerroutes. De materialisatie van deze routes is het asfalt met zandkleur afstrooilag, zodat deze paden niet te onderscheiden zijn van de normale parkpaden. De logistieke routes blijven goed toegankelijk.

Voor nood- en hulpdiensten wordt een uitzondering gemaakt op de afsluiting van het Singelpark voor gemotoriseerd verkeer; de huizen rondom het Singelpark en de rest van de binnenstad blijven toegankelijk. Ook wordt er rekening gehouden met de bereikbaarheid voor taxi's voor ouderen en minder mobiele inwoners van de stad.

Huidige verkeers- en parkeersituatie

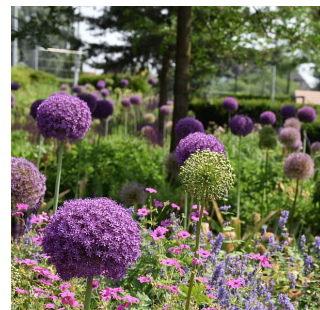

NOORD-WESTWAL

Het winkelcentrum De Vijfhoek is de enige locatie in het Singelpark waar parkeren voorkomt. De geparkeerde auto's wordt afgeschermd van de wadi met walpad door een lage haag.

Het park wordt hier verder aangekleed met een aantal verblifspots bij het appartementencomplex in den Waalgaarden, voorzien van zitbanken met rugleuningen, en een drempelvrije doorgang naar de vernieuwde entree van het winkelcentrum. Verder is er ruimte voor een klein cluster bewegingstoestellen, als onderdeel van een beweegroute door het hele Singelpark, en voor bewoners van het appartementencomplex.

Weelderige beplanting vormt de buffer tussen de bebouwing en het Singelpark.

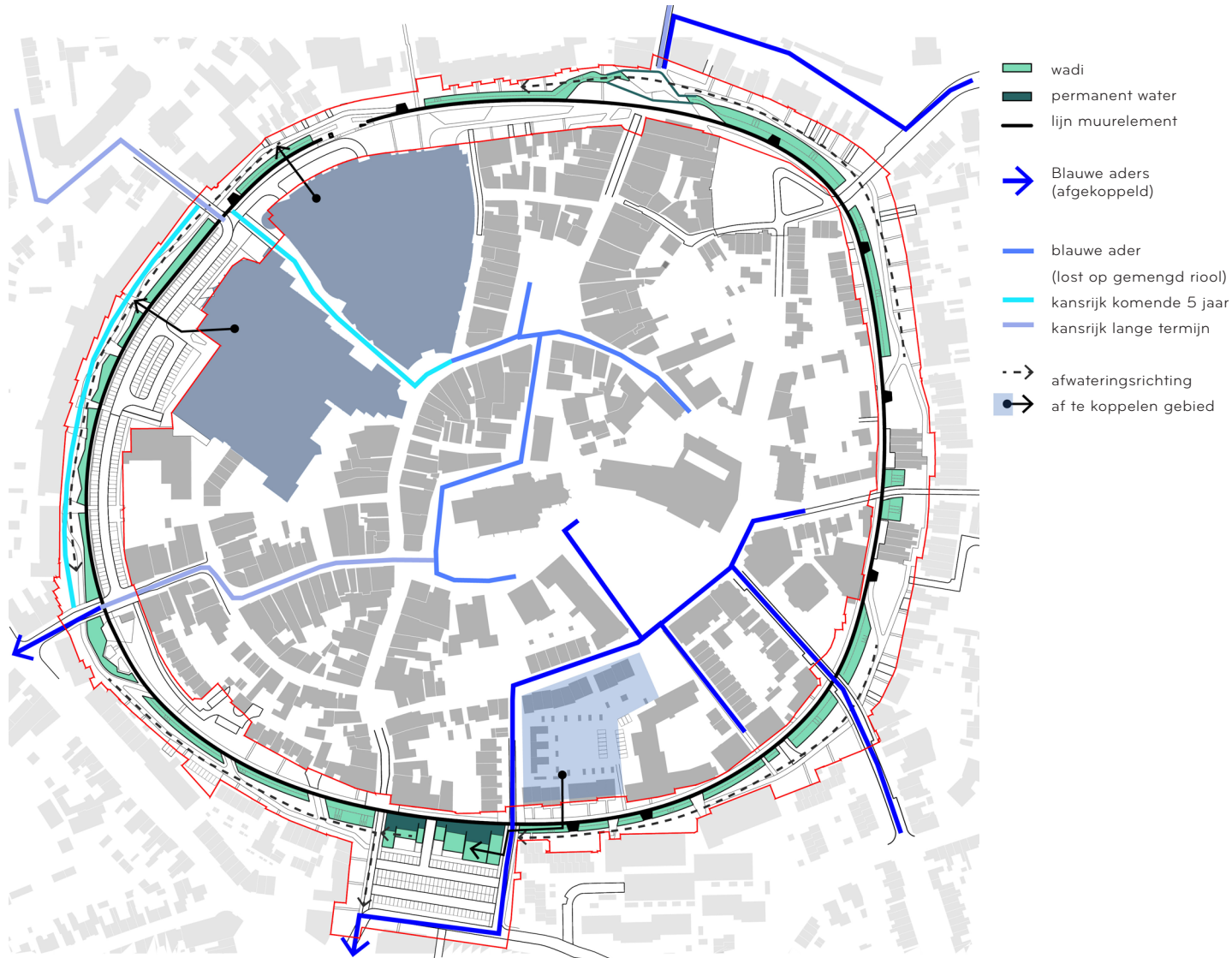
Afb. 17.

Afb. 18.

WATERBERGING

OPVANGEN VAN REGENWATER IN WADI'S EN VIJVER

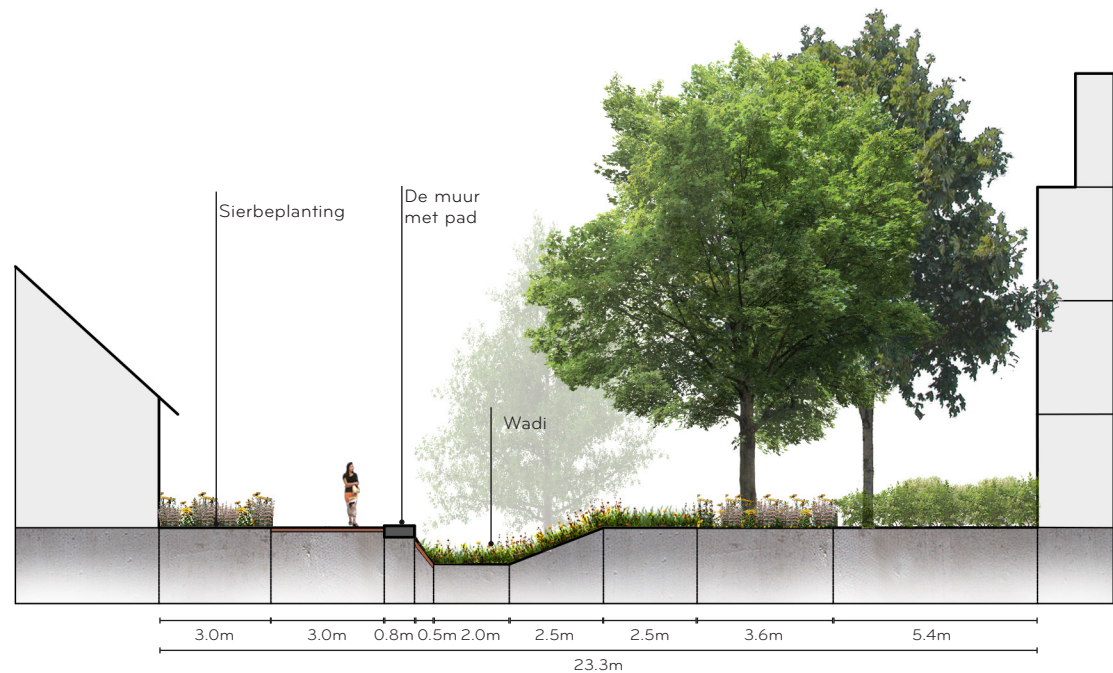

Het profiel van het Singelpark is overal gelijkaardig - er is een muurelement met aan de buitenkant de wadi waarin regenwater gebufferd kan worden bij hevige regenbuien. In de wadi's kan het water langzaam infiltreren in de ondergrond. Ook worden ondergronds de zogenaamde 'blauwe aders' met regenwater afvoer uit het centrum ook gedeeltelijk aangesloten op het Singelpark, waardoor deze worden ontlast.

Permanent water is alleen voorzien bij de Molkenboer, als verwijzing naar vroegere bleekvelden. Bij de Bisschopspoort en de Deurningerpoort worden de wadi's verdiept en krijgen ze een afwijkende vorm.

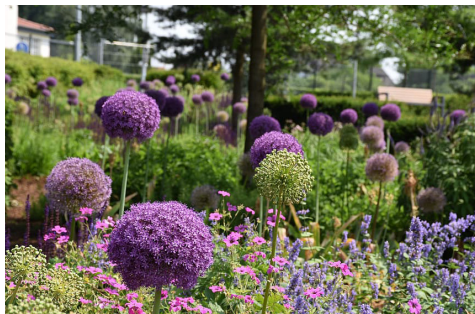
Bij de Bisschopspoort is daarnaast nog een extra kans aanwezig om de vroegere Fonteinbeek, één van de oude beken die de oude gracht voedde, opnieuw zichtbaar te maken en de wadi te laten voeden. Er dient dan wel worden onderzocht wat het debiet is van deze stroom bronwater, welke momenteel nog in het riool verdwijnt, en wat voor gevolgen dit heeft voor het vasthouden van water in de wadi.

In totaal is er ca. 6500m² wadi en 500 m² water in de vijver opgenomen. Uitgaande van een gemiddelde wadi-diepte van 0,5m, en een maximale stijging van 0,5m van het vijverwater is er ca. 3500 m³ water te bergen in het park. Met name aan de oostkant van het park, het hoogste gedeelte, zijn nog voldoende kansen om meer regenwater te laten infiltreren in het park. Hiernaast zijn er een aantal straten te benoemen waar het kansrijk is het stelsel van blauwe aders uit te breiden; zowel op de lange als op de korte termijn. Ook andere grote stenige oppervlaktes in de binnenstad, bijvoorbeeld het Marktplein, kunnen in de toekomst afwateren naar het park. Om de daadwerkelijke capaciteit van de waterberging te berekenen dient nader naar het afwateringssysteem van de binnenstad te worden gekeken.

ZUIDWAL

Bij de zuidwal is het Singelpark op zijn smalst. Maar zelfs hier is de wadi in te passen. De wadi kan dubbel worden gebruikt voor spelen en sportelementen. De afwateringsrichting is naar de Molkenboer toe, waar een groter oppervlakte aan wadi beschikbaar is voor infiltratie.

Afb. 19.

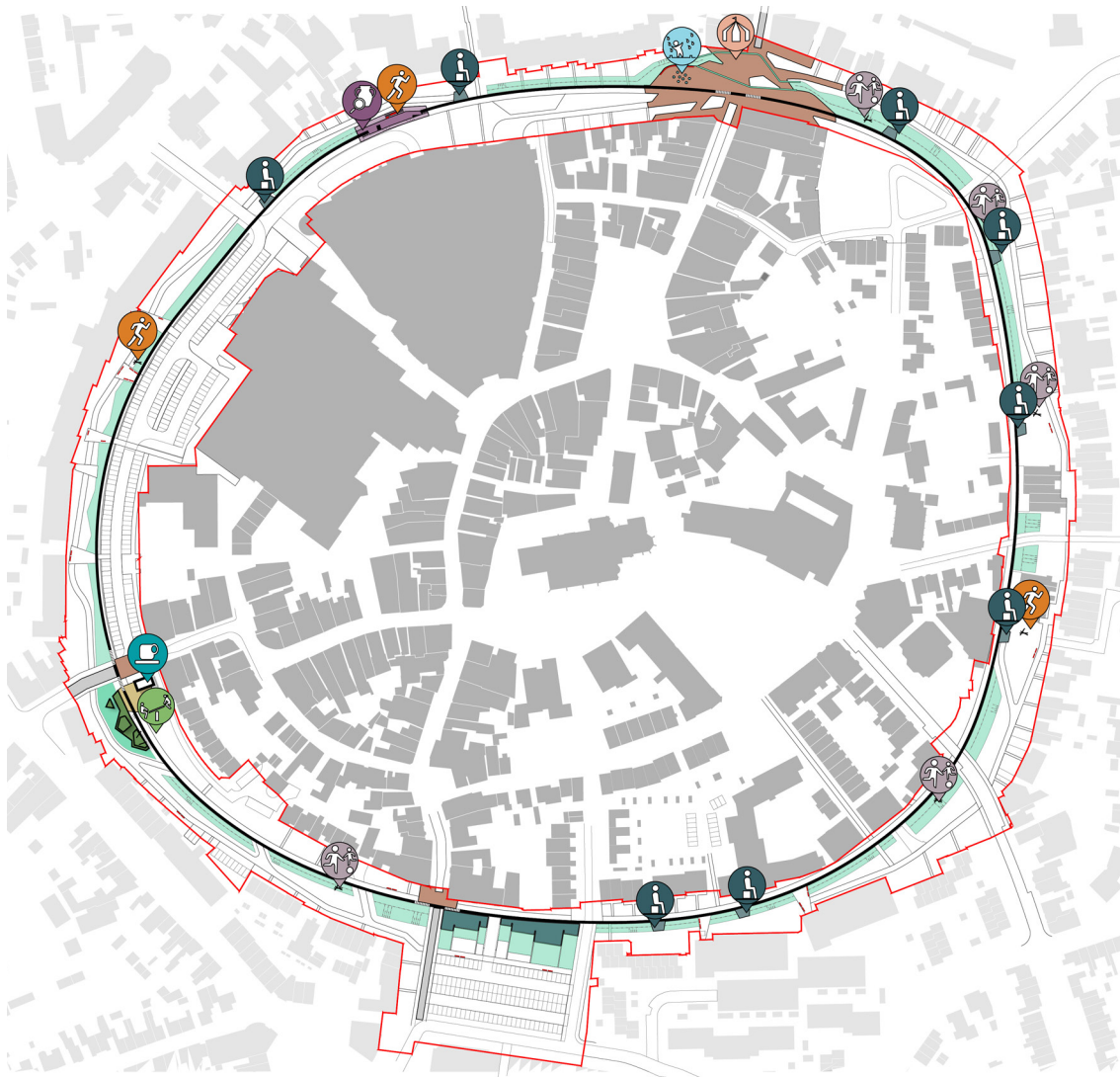
Afb. 20.

Afb. 21.

PROGRAMMA

RUIMTE VOOR GEBRUIK EN ONTMOETING

- zitrand op torenlocatie
- speelaanleiding
- sportaanleiding
- speelplek
- horeca
- muuropgraving
- evenementenplein
- waterspuitertjes

Uit de eerste meedenksessie bleek een behoefte aan ruimte in het park. Dus geen vol geprogrammeerd park maar een flexibel park met ruimte voor spontaniteit en tijdelijke initiatieven.

Verspreid door het park zijn losse, natuurlijke speel- en sportelementen te vinden. Bij de Deurningerpoort is een grotere speelplek voorzien, welke gebruik maakt van de aanwezige hoogteverschillen, gekoppeld aan ruimte voor horeca.

Rond de Bisschopspoort blijft ruimte voor gebruik bij evenementen zoals 'de Boeskool is los' en carnaval. Ook zijn hier waterspuitertjes voorzien.

Op de locatie van de voormalige torens zijn verblijfsplekken geïntegreerd in het muurelement in de vorm van zitranden.

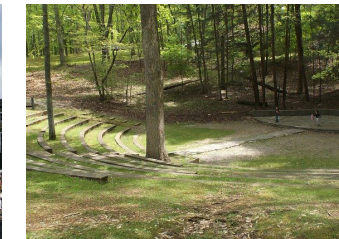
Bij de noord-westwal zitten restanten van de muur in de grond, want kansen biedt de muur hier beleefbaar te maken (zie volgend hoofdstuk). Deze ruimte is dubbel te gebruiken als onderdeel van een sportroute of buitenklas.

Afb. 22.

Afb. 24. tijdelijke markten, kunstroutes, etc.

Afb. 26. natuureducatie / buitenklas

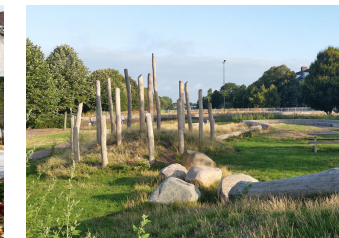
Afb. 28. kunst en herdenkingsplekken

Afb. 23. leegte - ruimte voor bootcamp etc.

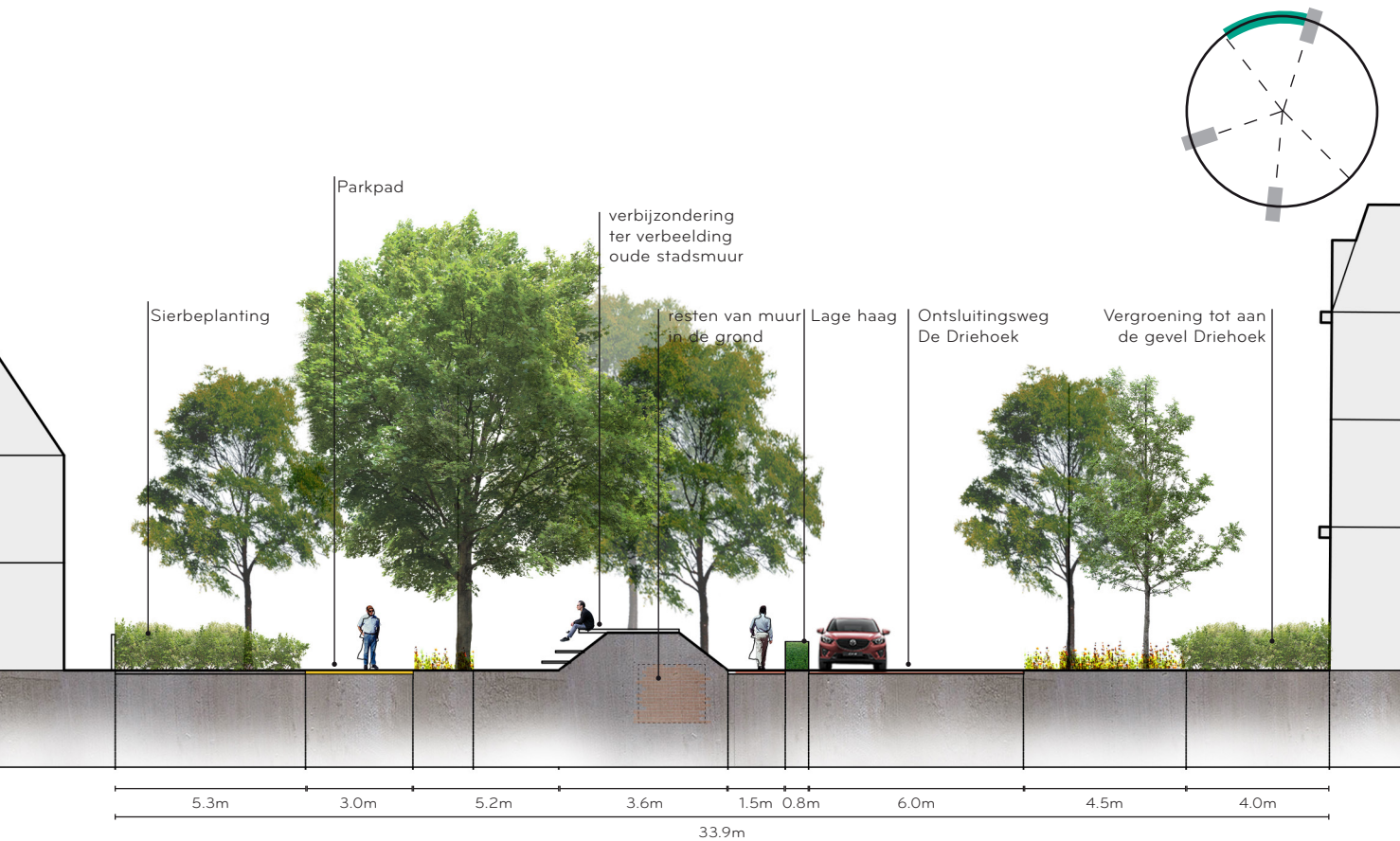
Afb. 25. zitranden

Afb. 27. natuurlijk spelen

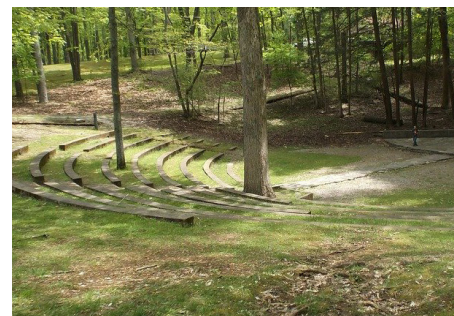
Afb. 29. bewegingstoestellen voor jongeren

Afb. 30.

Afb. 31.

Afb. 32.

NOORD-WESTWAL

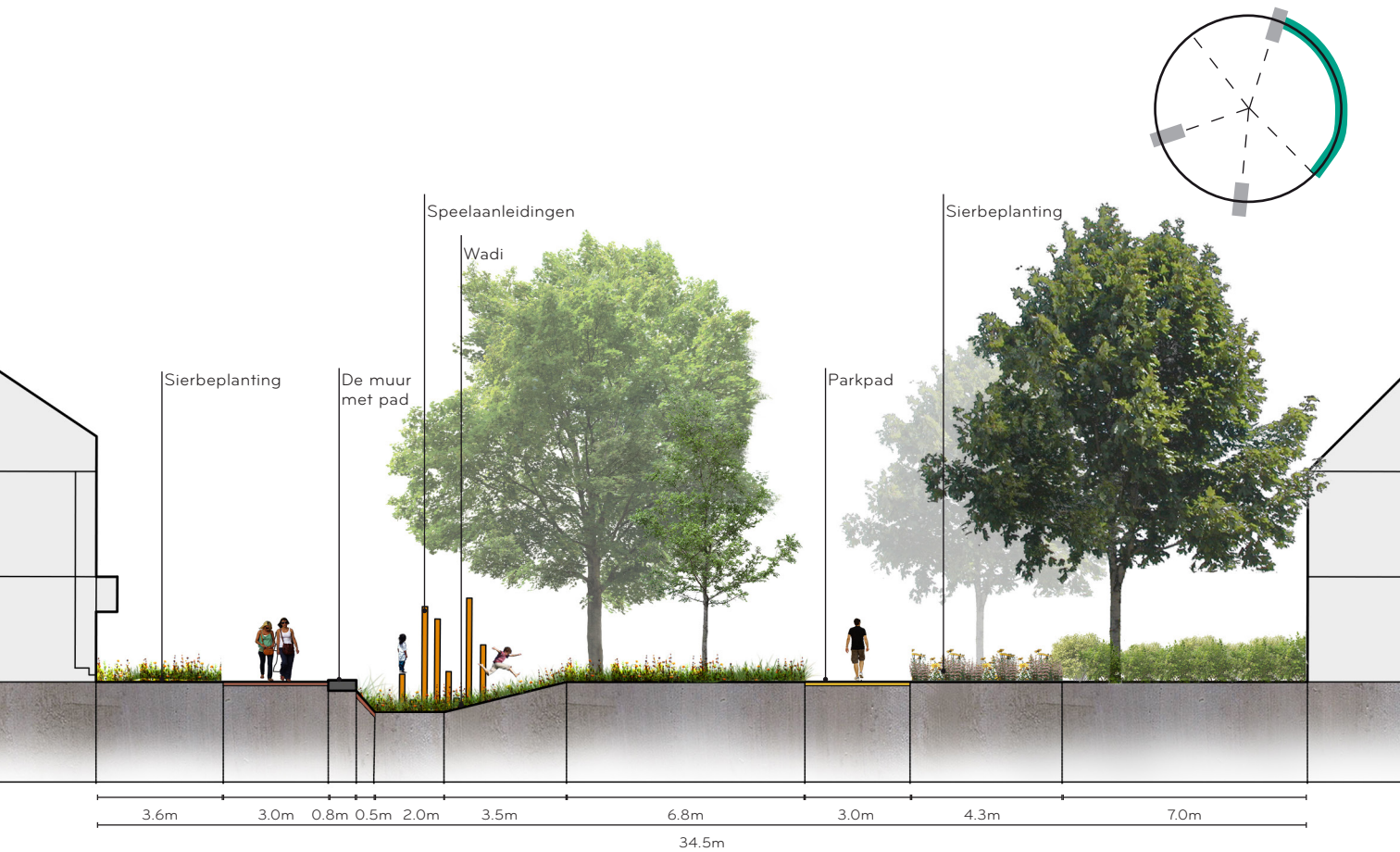
Aan de noord-westzijde van het park liggen restanten van de muur verborgen in de grond. Dit is de perfecte locatie om deze beleefbaar te maken, zonder de kwetsbare muur op te graven.

De wadi aan de buitenkant van het muurelement stopt hier en wordt vervangen door het ruimtelijk omgekeerde; een verhoging in het groen.

In de huidige situatie zijn er al kleine hoogteverschillen zichtbaar, waar bomen op staan. Deze heuvels krijgen extra nadruk door de zijanten te profileren en/of de heuvels iets te verhogen.

Vervolgens is er ruimte om iets bijzonders te doen om de muur te verbeelden. Bijvoorbeeld een coupure in de grondwal, een verblijfsplek of podium bovenop of tredes van corten over de grondwal heen. Een informatiebord in de Oldenzaal-stijl maakt het geheel af. Het precieze ontwerp dient later uitgewerkt te worden.

Deze plek kan dubbel gebruikt worden als onderdeel van een sportroute, door bijvoorbeeld trappen als oefenparcours te gebruiken of kleine ingrepen op het talud toe te passen. Ook kunnen trappen worden gebruikt voor een buitenklas zodat de plek een relatie aangaat met de aangrenzende school.

OOSTWAL

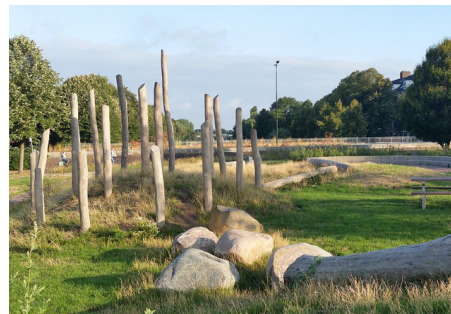
Aan de oostkant van het park is de meeste ruimte beschikbaar voor de wadi en voor spelen. Voor het hele park geldt dat er met name spelen- en sportaanleidingen aanwezig zijn. Dit zijn bijvoorbeeld losse boomstammen of stenen om op te klauteren, of een enkel beweegtoestel.

Afb. 33.

Afb. 34.

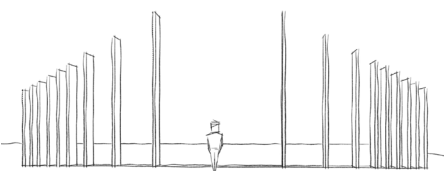
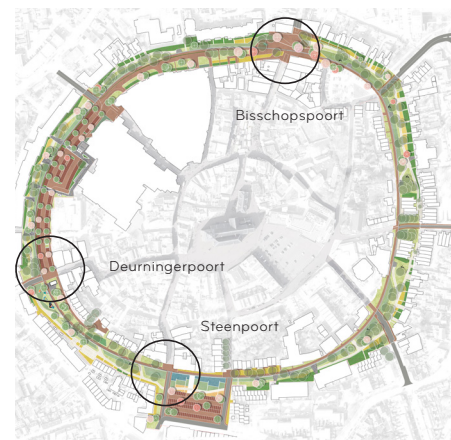
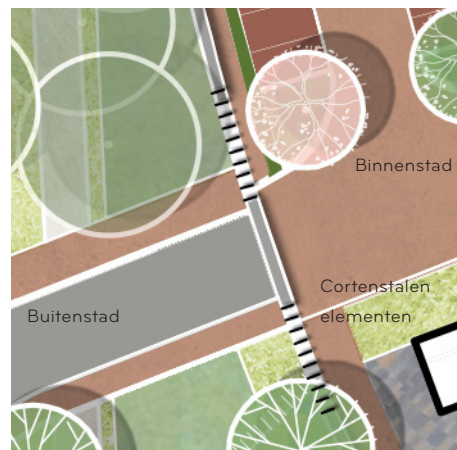
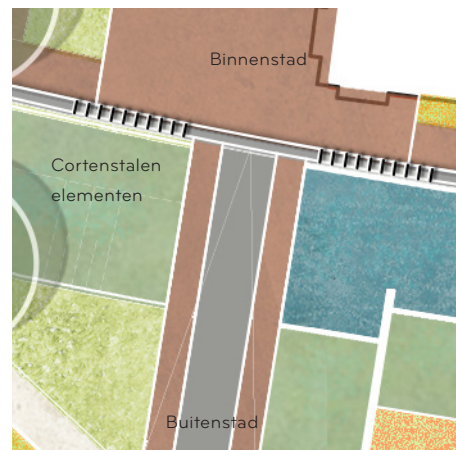
Afb. 35.

The background is a solid, medium-blue color. On the left side, there is a complex, abstract graphic composed of numerous thin, white, overlapping lines. These lines form a shape that resembles a stylized, elongated letter 'L' or a similar geometric form, with many internal curves and intersections. The lines are more densely packed in some areas, creating a sense of depth and movement. The overall effect is that of a modern, minimalist design.

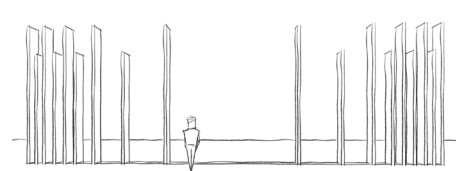
DE
STADSPOORTEN

DE DRIE STADSPOORTEN

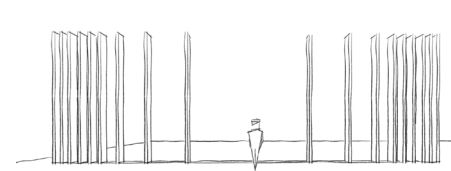
OVERGANG BUITEN-BINNENSTAD

Bisschopspoort

Steenpoort

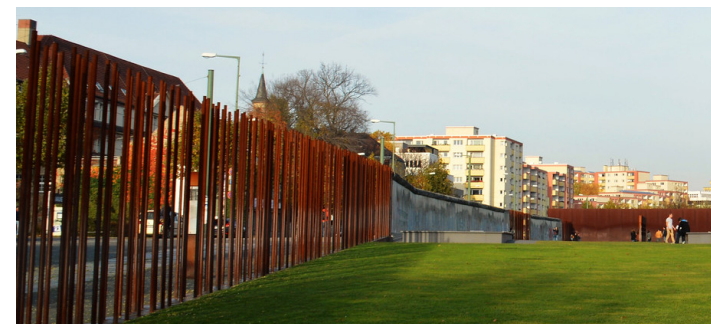
Deurningerpoort

De poorten waren vroeger de enige toegang tot de stad en daarom van groot (strategisch) belang. Op deze plekken kon de oversteek over de wallenstructuur gemaakt worden en werd de stadsmuur onderbroken.

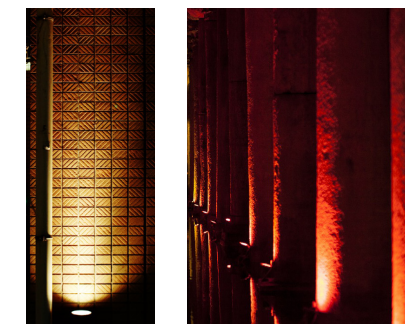
Tegenwoordig is niets meer aanwezig van de oude poorten. In de meedenksessie is de voorkeur uitgesproken voor het terugbrengen van de poorten op een moderne manier, dus niet het letterlijk herbouwen. Om tot een moderne vertaling te komen zijn een aantal belangrijke thema's gekozen:

- overgang buiten binnen benadrukken in materialisatie; bakstenen binnen de muur, asfalt en zandkleur buiten de muur
- oversteek wallen benadrukken; door smalle doorsteek over de wadi te maken, welke ook licht verhoogd is, voelt de oversteek bijna als een brug
- ergens doorheen gaan; een 3d poort in de vorm van cortenstalen strips in verschillende patronen die mogelijke vroegere vormen van de poort uitbeelden
- zicht op Plechelmus; eerst blokkeren, wanneer men dichterbij komt wordt de toren weer zichtbaar door de opening in de cortenstalen strips

In het ontwerp van de poorten is ervoor gekozen niet alleen op het 3D element van de poort te concentreren, maar juist de ruimte eromheen te gebruiken om verschillende verhalen over de stad te vertellen.

Afb. 36. referentie cortenstalen elementen

Afb. 37. bijzondere aanlichting poorten

STEENPOORT

MOLKENBOER

Bij de Steenpoort/Molkenboer wordt een verwijzing gemaakt naar de bleekvelden uit de textielgeschiedenis.

Op foto's van de fabriek is te zien dat het aan de stadsgracht lag. Daarom is hier ook gekozen voor permanent water.

Afb. 38.

Afb. 40.

Afb. 39.

Afb. 41.

BISSCHOPSPOORT

STAD VAN EVENEMENTEN

Bij de Bisschopspoort vinden we een referentie naar Oldenzaal als religieus, katholiek centrum en het rijke verenigingsleven dat hieruit is voortgekomen. De Steenpoort was de directe toegang tot het Marktplein. Tegenwoordig worden er evenementen gehouden zoals met 'de Boeskool is los' en carnaval.

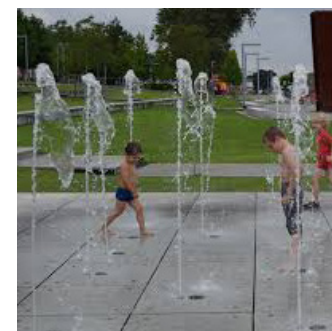
In het ontwerp is voldoende ruimte gehouden voor dit soort evenementen. Het is geen parkeerveld meer maar een volwaardig stadsplein. Op het nieuwe plein is door middel van groenelementen toch een besloten gevoel gecreëerd waardoor het ook prettig vertoeven is op de momenten dat er geen feest te vieren is.

Bedriegertjes vormen een verkoelend speelelement in de zomer en verwijzen ook naar het water dat bij deze poort aanwezig was.

Geïntegreerd in het ontwerp zijn meerdere zitranden te vinden waar bijvoorbeeld kan worden genoten van een ijsje.

Afb. 42.

Afb. 43.

Afb. 44.

Afb. 45.

DEURNINGERPOORT

VERDEDIGING VAN DE STAD

Bij de Deurningerpoort herinneren strakke grastaluds aan de uitstraling van de voormalige bastions en ravelijnen die waarschijnlijk vroeger buiten de stadspoorten lagen.

Het is een speellandschap welke gebruik maakt van de aanwezige grote hoogteverschillen. Op de kop wordt ruimte gereserveerd voor een nieuwe kiosk waar bijvoorbeeld horeca in kan komen. Deze poort is goed op de zon gelegen en daarom ideaal om lekker op een terrasje te zitten terwijl de kinderen aan het spelen zijn.

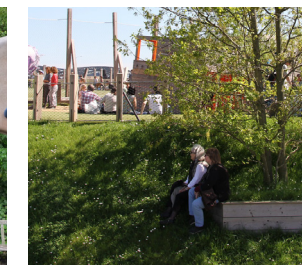
Afb. 46.

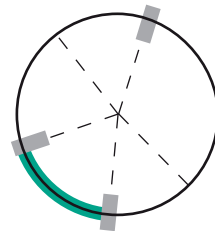
Afb. 47.

Afb. 48.

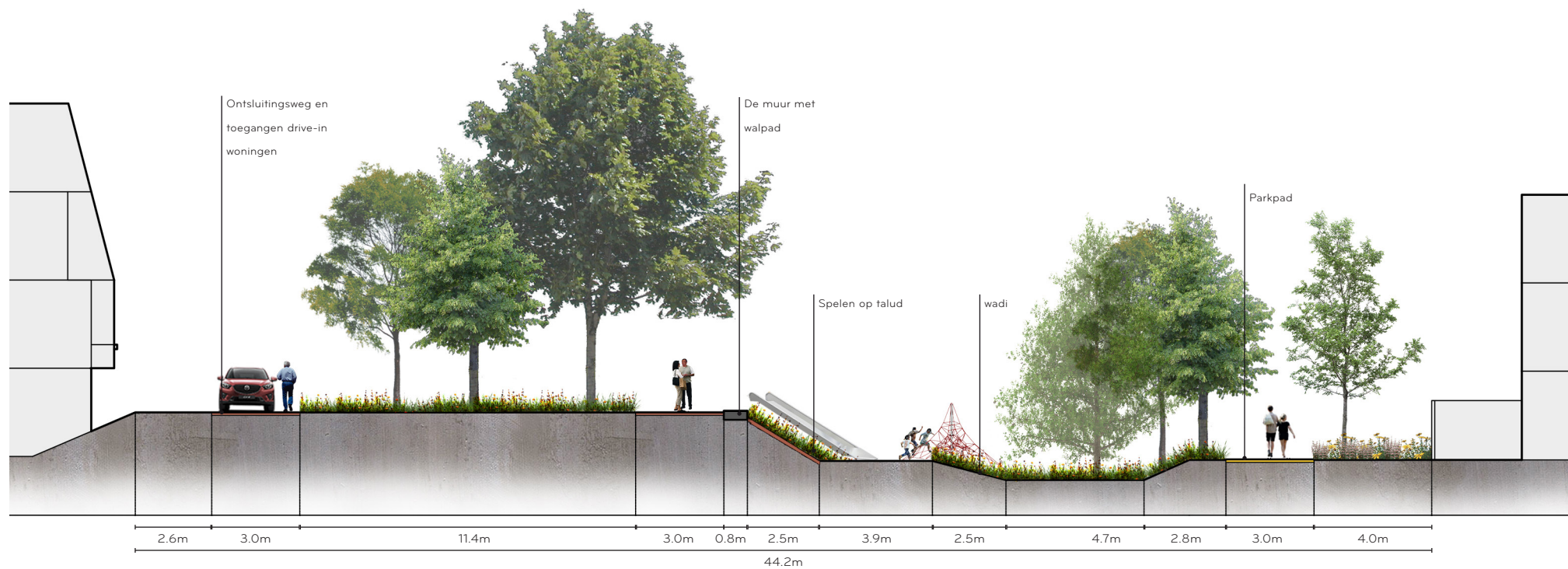
Afb. 49.

WESTWAL

Op de westwal zorgt de ligging bij de poort en de aanwezige hoogteverschillen voor een ideale locatie voor een speeltuin.

De grastaluds doen denken aan de bastions en ravelijnen.

BRONNENLIJST AFBEELDINGEN

Afb. 1. luchtfoto 1970 - De muur is gesloopt, de wallen gedempt, maar de locatie van de voormalige stadsgracht is nog zichtbaar.....	6
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c3/NIMH_-_2011_-_0394_-_Aerial_photograph_of_Oldenzaal%2C_The_Netherlands_-_1920_-_1940.jpg/800px-NIMH_-_2011_-_0394_-_Aerial_photograph_of_Oldenzaal%2C_The_Netherlands_-_1920_-_1940.jpg	
Afb. 2. Van Deventer, 1572.....	11
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Beleg_Oldenzaal_1597.jpg	
Afb. 3. Voorbeelden van wadi's met een combinatie van waterberging en spelen.....	12
https://live.staticflickr.com/4409/36584121820_3bef51c63f_k_d.jpg https://c.pxhere.com/photos/99/42/water_children_child_spetter_play_brook_limburg_mechelen-840304.jpg!d	
Afb. 4. Een combinatie van gemaaid gras met hoger gelaten bloemrijk gras vormen samen met inheemse bomen en struiken een ecosysteem waar plagen minder kans krijgen.....	12
Picture: Pliniuspark © OKRA Picture: Pliniuspark © OKRA	
Afb. 5. paden slingeren door het park.....	26
https://live.staticflickr.com/5271/14052520700_e02db97543_k_d.jpg	
Afb. 6. speel- en sport aanleidingen van natuurlijke materialen.....	26
https://live.staticflickr.com/4151/5053642743_e0bcf75dc_b_d.jpg	
Afb. 7. groen heeft natuurlijke uitstraling, gemaaid ter plekke van wadi en ruimtes om te spelen.....	26
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/33/Feeringbury_Manor_grass_path_and_tulips%2C_Feering_Essex_England.jpg	
Afb. 8. kleurrijke beplanting begeleiden paden en vormen buffer tussen woningen en park.....	26
https://live.staticflickr.com/627/21291305484_1c3baa6f14_k_d.jpg https://live.staticflickr.com/4106/5003533287_6b6690ae11_k_d.jpg https://live.staticflickr.com/3943/33790722196_2f4f790bd2_k_d.jpg https://live.staticflickr.com/661/22188217731_f4485bda98_b_d.jpg	
Afb. 9. doorlopende markering muur rondom d.m.v natuurstenen element met naamsvermelding.....	27
Picture: Baakenpark Hamburg © Julian Altmann Picture: Dominicanenwall © OKRA	
Afb. 10. Gebakken klinkers in twee mixen, aansluitend bij binnenstad.....	27
Picture: Hengelo teel river © OKRA Picture: Hengelo © OKRA	
Afb. 11. lage lichtmastjes langs parkpaden, RAL5004.....	27
Picture: Hengelo Enschedestraat © OKRA	
Afb. 12. Verblijfszones.....	27
Picture: STADSCENTRUM - SITTARD © OKRA	
Afb. 13. paden in singelpark: asfalt met strooilaag warme zandkleur.....	27
Picture © OKRA	

Afb. 14. doorlopende markering muur rondom.....	28
Picture: Baakenpark Hamburg © Julian Altmann Picture: Dominicanenwall © OKRA	
Afb. 15. lichtstrip in natuurstenen element aan singelkant.....	28
Picture: Irsrael Plads © Julian Altmann	
Afb. 16. verhoging element tot zitrand bij torenlocaties.....	28
Picture: Jaarbeursplein © OKRA	
Afb. 17.	34
https://cdn.pixabay.com/photo/2018/08/05/14/06/allium-3585646_960_720.jpg	
Afb. 18.	34
https://www.google.de/?sa=i&source=imgres&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewjt38rplcLpAhYxoxUKHae1BR4QjRxBBAgBEAQ&url=http%3A%2F%2Fdesignyourtown.org%2Fdesign_detail%2Fparking-lot-screening%2F&psig=AOvWaw3tFMVvyT7hvDQF550mLYJB&ust=1590054791516174	
Afb. 19.	38
https://cdn.pixabay.com/photo/2018/08/05/14/06/allium-3585646_960_720.jpg	
Afb. 20.	38
https://cdn.pixabay.com/photo/2019/04/23/09/29/child-4148975_960_720.jpg	
Afb. 21.	38
https://live.staticflickr.com/4436/36172235343_7c65caab1c_k_d.jpg	
Afb. 22.	41
https://pixy.org/src/18/181391.jpg	
Afb. 23. leegte - ruimte voor bootcamp etc.....	41
https://live.staticflickr.com/8746/17085765226_8bd7cfc2dd_b.jpg	
Afb. 24. tijdelijke markten, kunstroutes, etc.....	41
https://live.staticflickr.com/8421/7864531040_be789d2f21_k_d.jpg	
Afb. 25. zitranden.....	41
Picture: Rouen Station Area © OKRA	
Afb. 26. natuureducatie / buitenklas.....	41
https://cdn.pixabay.com/photo/2017/08/19/21/26/amphitheater-2659931_960_720.jpg	
Afb. 27. natuurlijk spelen.....	41
https://live.staticflickr.com/4833/43886176580_63440a393f_b.jpg	
Afb. 28. kunst en herdenkingsplekken.....	41
Picture: Oldenzaal © OKRA	
Afb. 29. bewegingsstoestellen voor jongeren.....	41
Picture: Baakenpark Hamburg © Julian Altmann	
Afb. 30.	42
Picture: Bunker Q © OKRA	

Afb. 31.	42
Picture: National Gallery of Modernart Edinburgh © Julian Altmann	
Afb. 32.	42
https://cdn.pixabay.com/photo/2017/08/19/21/26/amphitheater-2659931_960_720.jpg	
Afb. 33.	44
Picture: Cutty Sark Gardens© OKRA	
Afb. 34.	44
Picture: Baakenpark Hamburg © Julian Altmann	
Afb. 35.	44
https://live.staticflickr.com/4833/43886176580_63440a393f_b.jpg	
Afb. 36. referentie cortenstalen elementen	49
https://live.staticflickr.com/5736/22872204575_49f4964dfe_k_d.jpg	
Afb. 37. bijzondere aanlichting poorten	49
https://live.staticflickr.com/168/414678784_808e8b5978_k_d.jpg	
https://cdn.pixabay.com/photo/2018/11/06/08/28/old-3797718_960_720.jpg	
Afb. 38.	51
https://farm5.static.flickr.com/4603/38522480360_1815cf22f9.jpg	
Afb. 39.	51
Picture: Apeldoorn Catherina Amaliapark© OKRA	
Afb. 40.	51
Picture: Pliniuspark © OKRA	
Afb. 41.	51
https://live.staticflickr.com/1746/41500417575_d13d33b8af_k_d.jpg	
Afb. 42.	57
https://live.staticflickr.com/65535/49221332202_f5829afcc8_k_d.jpg	
Afb. 43.	57
https://cdn.pixabay.com/photo/2015/04/19/12/25/water-games-729741_960_720.jpg	
Afb. 44.	57
Picture: Irsrael Plads © Julian Altmann	
Afb. 45.	57
Picture: Bellamypark© OKRA	
Afb. 46.	61
Picture: Baakenpark Hamburg © Julian Altmann	
Afb. 47.	61
https://cdn.pixabay.com/photo/2018/05/11/17/35/slide-3391112_960_720.jpg	
Afb. 48.	61
https://live.staticflickr.com/6046/5892560610_93f8170480_k_d.jpg	
Afb. 49.	61
https://live.staticflickr.com/974/41196834674_088b77fa62_k_d.jpg	

OKRA

OKRA LANDSCHAPSARCHITECTEN BV
OUDEGRACHT 23 | 3511 AB UTRECHT
T. +31 (0)30 273 42 49 | F. +31 (0)30 273 51 28
MAIL@OKRA.NL | WWW.OKRA.NL